

1. Referentie

Referentie	Maes, F., Ghesquière, P., Onghena, P. & Van Damme, J. (2002). <i>Longitudinaal onderzoek in het basisonderwijs. Van doelstellingen tot onderzoeksopzet</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, K.U.Leuven, Steunpunt Loopbanen doorheen Onderwijs naar Arbeidsmarkt (LOA), Cel Schoolloopbanen in het basisonderwijs (SiBO).
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Het onderzoeksrapport beschrijft een longitudinaal onderzoek naar de onderwijsloopbanen van leerlingen vanaf het kleuteronderwijs tot het einde van het lager onderwijs. De gegevens worden verkregen uit vragenlijsten en beperkte observaties. Het doel van het onderzoek is enerzijds het in kaart brengen van verschillende patronen of trajecten van schoolse ontwikkeling over een langere tijd. Anderzijds wordt nagegaan welke de invloed is van de kenmerken van het kind en van zijn of haar omgeving. Ook wordt nagegaan wat de effecten zijn van het gevoerde onderwijs- en schoolbeleid op de schoolloopbanen van leerlingen. Op basis van deze bevindingen wordt getracht te komen tot voorstellen voor een mogelijk toekomstig beleid.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Onderwijs
Trefwoord(en)	Basisonderwijs, onderwijsbeleid, schoolloopbanen, schoolse ontwikkeling

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Departement Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap
Onderzoeker(s)	Ghesquière, P., Maes, F., Onghena, P. & Van Damme, J. LOA Unit SiBO Dekenstraat 2 3000 Leuven Tel: 016/ 32.62.30 Fax: 016/ 32.58.59 Marie-Christine.Opdenakker@ped.kuleuven.ac.be http://www.steunpuntloopbanen.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Welke verschillende patronen of trajecten van schoolse ontwikkeling komen voor? Wat is de invloed van de kenmerken van het kind en zijn/haar omgeving op de schoolse ontwikkeling? Wat zijn de effecten van het gevoerde onderwijs- en schoolbeleid op de schoolloopbanen van leerlingen?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Het betreft een kwantitatief, explorerend onderzoek dat aangevuld wordt met kwalitatieve gegevens.
Onderzochte	In totaal nemen 211 scholen deel aan het onderzoek. Daarvan bieden 197 scholen

groep	kleuteronderwijs aan. De onderzoeksgroep telt ongeveer 6100 kinderen. Tot de onderzoeksgroep behoren alle kinderen die in het schooljaar 2002-2003 in de derde kleuterklas van de meewerkende scholen zitten. Het grootste deel van deze kinderen zal geboren zijn in het jaar 1997. Dit is onderzoeksgroep 'A'. Gezien de grote breuk tussen kleuter en lager onderwijs, zullen er bij de overgang naar het lager onderwijs zowel veel kinderen de onderzoeksgroep verlaten als vervoegen. Daarom wordt in het schooljaar 2003-2004 gestart met een vernieuwde onderzoeksgroep, onderzoeksgroep 'B', die grotendeels zal overlappen met onderzoeksgroep 'A'. Meewerkende scholen: Er wordt een representatieve steekproef getrokken waarbij een aantal van 120 scholen beoogd wordt. Deze steekproef wordt aangevuld met 30 Gelijke OnderwijsKansen-scholen, 25 methodescholen en alle Gentse stedelijke scholen.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

	Het onderzoeksrapport beschrijft een onderzoek dat uitgevoerd zal worden in de periode 2002-2006. De resultaten bestaan uit een beschrijving van de onderzoeksmethodes die in het onderzoek gebruikt zullen worden. Deze methodes zijn schriftelijke vragenlijsten, toetsen en observaties. De gebruikte toetsen werden volgens IRT-procedures geconstrueerd en worden voorgelegd aan de leerlingen. Er werden vijf verschillende schriftelijke vragenlijsten ontwikkeld: 1. De leerkrachtenvragenlijst over leerlingen 2. De leerkrachtenvragenlijst over de leerkracht en de klas 3. De oudervragenlijst 4. De schoolteamvragenlijst 5. De directievragenlijst De gegevens van de vragenlijsten worden aangevuld met observatiegegevens. Er worden observaties gedaan in de klas, waarbij ook de leerkracht geobserveerd worden. Naast de toetsen, de vijf vragenlijsten en de observaties wordt een intelligentiemeting gepland. Verder wordt bekeken onder welke voorwaarden het interessant en haalbaar is om bepaalde documenten en/of informatie op te vragen. Tenslotte zal ook bekeken worden vanaf welk moment en voor welke variabelen het mogelijk is om ook informatie bij de kinderen zelf te verzamelen.
--	---

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

De doelstelling van het grootschalig longitudinaal onderzoek in het basisonderwijs bestaat erin:

- een beschrijving te geven van de (verschillen in) schoolloopbanen en ontwikkeling van de leerlingen van vanaf het kleuteronderwijs tot het einde van het lager onderwijs
- een verklaring te bieden voor de individuele verschillen in schoolloopbanen,
- waarbij gekeken zal worden naar de onderscheiden invloed van gezins- en milieufactoren enerzijds en het schoolmilieu anderzijds,
- en waarbij meer in bijzonder aandacht zal besteed worden aan de effecten van het gevoerde beleid op de schoolloopbanen van leerlingen,
- resulterend in voorstellen voor een mogelijk toekomstig beleid.

De resultaten van het onderzoek zullen systematisch gerapporteerd worden naar de Vlaamse overheid, naar het Vlaamse publiek en naar de internationale, wetenschappelijke gemeenschap. Aan de deelnemende scholen zal

individuele feedback verstrekt worden die hen kan ondersteunen in het reflecteren over het eigen functioneren en in de ontwikkeling van het lokale schoolbeleid.

Vanuit het doel bij te dragen aan zowel het Vlaamse onderwijsbeleid als het lokale schoolbeleid, zal bij het bestuderen van verklaringen voor verschillen in schoolloopbaanontwikkeling vooral gekeken worden naar factoren die beïnvloedbaar zijn door beslissingen, hetzij vanwege de Vlaamse overheid, hetzij op lokaal schoolniveau.

In een eerste fase (tot eind 2006) richt het longitudinaal onderzoek zich op de loopbanen van leerlingen vanaf de 3de kleuterklas tot en met het einde van het 3de leerjaar. Met name de overgang van kleuter- naar lager onderwijs staat daarbij in de kijker. De evaluatie van het beleid zal in dat verband onder meer betrekking hebben op de realisatie van de ontwikkelingsdoelen en op de effecten van het gelijke onderwijskansenbeleid.